

Národní park Šumava

Vize
Poslání
Strategické cíle
Strategické kroky

Správa NP a CHKO Šumava
říjen 2005 (pracovní verze)

ÚVODEM

Předkládaný soubor dokumentů - vize, poslání a strategické cíle – představuje základ pro pochopení nového směřování orgánů ochrany přírody v péči o přírodu Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava.

Vize a poslání vyjadřují představu Ministerstva životního prostředí o směřování ochrany přírody v území NP a CHKO Šumava a jsou zadáním zřizovatele pro Správu NP a CHKO Šumava, jakožto organizaci zajišťující péči o přírodu NP a CHKO Šumava. Strategické cíle jsou dokumentem připravovaným Správou NP a CHKO Šumava k naplnění vize a poslání.

Přiložený výklad pojmů má přispět k objasnění některých výrazů užitých ve strategii, popřípadě k jejich upřesnění.

VIZE NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

Národní park Šumava chrání jedinečnou horskou přírodu v území s atraktivními kulturními rysy, umožňuje nerušený vývoj tohoto území a jeho poznávání.

Chce být přátelským místem pro setkávání lidí s divokou přírodní krásou.

POSLÁNÍ NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

Národní park Šumava chrání typické ekosystémy středoevropské horské krajiny, zejména lesy, ledovcová jezera, rašeliniště a horské louky, včetně všech fází jejich vývoje jako přírodně-kulturní dědictví pro současné i budoucí generace.

Poskytuje dostatek prostoru pro aktivní ochranu druhové a genetické rozmanitosti a zároveň představuje jedinečnou přírodní laboratoř umožňující sledování přírodních procesů v míře jinde nerealizovatelné.

Využití území národního parku k turistice a rekreaci nezhoršující přírodní prostředí je orientováno na prožitek z přírody. Šetrný turismus je zároveň zdrojem příjmů pro místní podnikatele. Osvěta se zaměřuje na zprostředkování cílů národního parku, prezentaci přírodních procesů a zvýšení pochopení pro ochranu přírody a krajiny.

Národní park je součástí osídleného středoevropského prostoru a posiluje ekologický, ekonomický a kulturní potenciál regionu. Obce jsou vnímány jako důležitý partner při rozhodování.

Spolupráce se sousedním Národním parkem Bavorský les se zaměřuje na postupné sbližování způsobů péče o území, společné prezentace na mezinárodním fóru a realizaci oboustranně prospěšných projektů.

Chráněná krajinná oblast Šumava plní funkci ochranného pásma národního parku. Citlivé využívání přírodních zdrojů utváří zdejší kulturní krajinu. Obě chráněná území, jako součást mezinárodně vyhlášené Biosférické rezervace Šumava, přináležejí neodmyslitelně k širšímu šumavskému regionu.

STRATEGICKÉ CÍLE SPRÁVY NP A CHKO ŠUMAVA DO ROKU 2010

1. OBECNÉ, JEDNOTLIVÉ OBLASTI PŘESAHOJÍCÍ CÍLE

- Budeme usilovat o naplnění mezinárodních standardů národních parků (kategorie II. dle IUCN).
- Zajistíme kompenzace vlastníkům v případě omezení hospodaření z důvodu ochrany přírody.

2. ZONACE

- Zpřehledníme zonaci NP Šumava, tak aby byla srozumitelná.
- Ve spolupráci s regionem definujeme oblasti rozvoje území.

3. OCHRANA DRUHOVÉ ROZMANITOSTI A PŘÍRODNÍCH PROCESŮ

- Uchováme druhovou bohatost prostřednictvím zachování současného počtu typů stanovišť zjištěných v rámci vymezení soustavy Natura 2000.
- Vymezíme 30% území NP Šumava jako potenciál k ponechání samovolným přírodním procesům a umožníme jejich fungování v rozsáhlejších kompaktních blocích.
- Určíme klíčové populace ohrožených a vzácných druhů, stanovíme optimální management jejich stanovišť a následně zajistíme jeho provádění.
- Zachováme stávající poměr lesa a udržovaného bezlesí včetně typických kulturně historických prvků krajiny.

4. VZTAHY S REGIONEM

- Zajistíme systém každodenní fungující komunikace s lidmi v regionu.
- Rozšíříme nabídku uplatnění místních obyvatel na činnostech Správy, včetně vzdělávání a osvěty.
- Využitím metodiky Místní Agendy 21 přispějeme k posílení občanské aktivity v obcích regionu Šumavy a docílíme zapojení 5 - 10 obcí.
- Budeme aktivně vyhledávat vzájemně prospěšné projekty podporující rozvoj regionu a spolupracovat na jejich realizaci s cílem zlepšit vztahy s obcemi.

5. VZTAHY S NÁVŠTĚVNÍKY

- Budeme se orientovat na turismus a rekreaci šetrné vůči přírodě.
- Zlepšíme péči o návštěvníky rozšířením nabídky programů a zkvalitněním služeb.
- Vytvoříme možnosti pro setkávání lidí s divokou přírodou.
- Rozšíříme možnosti vstupu do prvních zón ochrany přírody NP Šumava v lokalitách, kde to umožňují podmínky ochrany přírody.
- Zřídíme nové hlavní informační centrum Správy jako místo pro prezentaci šumavské přírody a setkávání lidí.

6. VĚDA A VÝZKUM

- Staneme se koordinátorem a zadavatelem výzkumu v NP Šumava.
- Zvýšíme využití výsledků výzkumu při stanovení managementu NP Šumava a ověření jeho účelnosti.
- Zaměříme monitoring na sledování změn přirozeně se vyvíjejících ekosystémů.
- Ve spolupráci se Správou NP Bavorský les vytvoříme společné dlouhodobé projekty výzkumu, zejména v následujících oblastech: sledování vývoje lesa, telemetrie zvěře, databáze vzácných druhů, revitalizace rašelinišť.
- Zvýšíme informovanost o výsledcích výzkumu a jeho prospěšnosti pro NP Šumava.

7. PR

- Docílíme pochopení poslání, vize a strategie Správy u domácích obyvatel.
- Zvýšíme informovanost představitelů místních a krajských samospráv o přínosu NP a CHKO Šumava pro region.
- Zvýšíme povědomí o jedinečnosti území NP a CHKO Šumava v rámci ČR i Evropy.

8. CHKO JAKO OCHRANNÉ PÁSMO, BIOSFÉRICKÁ REZERVACE

- Ve spolupráci s obcemi posílíme funkci CHKO Šumava v rámci celého šumavského regionu.
- Zefektivníme fungování Biosférické rezervace Šumava vytvářející prostor pro šetrný turismus a udržitelný rozvoj regionu.

9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SPOLUPRÁCE SE SPRÁVOU NP BAVORSKÝ LES

- **Zajistíme funkční účast Správy v rozhodujících mezinárodních uskupeních a navazujících společných mezinárodních projektech.**
- **Sblížíme managementy NP Šumava a NP Bavorský les a zajistíme jejich společnou prezentaci na mezinárodním fóru.**
- **Navážeme spolupráci se správami NP v zahraničí s cílem výměny zkušeností.**

10. POSÍLENÍ A ROZVOJ ORGANIZACE

- **Zvýšíme ztotožnění zaměstnanců Správy s posláním organizace.**
- **Zlepšíme fungování organizace a spokojenost zaměstnanců.**

STRATEGICKÉ CÍLE SPRÁVY NP A CHKO ŠUMAVA DO ROKU 2010 VČETNĚ KROKŮ K JEJICH DOSAŽENÍ

1. OBECNÉ, JEDNOTLIVÉ OBLASTI PŘESAHUJÍCÍ CÍLE

- **Budeme usilovat o naplnění mezinárodních standardů národních parků (kategorie II. dle IUCN).**
  - Ujasníme si a zveřejníme dlouhodobě neměnné definice mezinárodního standardu národního parku, tj. chráněného území, které je zařaditelné do kategorie IUCN II.
  - Budeme aktivně poskytovat informace a podklady potřebné k pochopení současného stavu a možného vývoje území NP Šumava politické reprezentaci s cílem jeho podpory.
  - V roce 2005 připravíme a začneme realizovat novou strategii péče o NP Šumava.
- **Zajistíme kompenzace vlastníkům v případě omezení hospodaření z důvodu ochrany přírody.**
  - Budeme aktivně spolupracovat při zajišťování kompenzací uplatňovaných v souladu s platnou legislativou.

2. ROZLOHA, ZONACE

- **Zpřehledníme zonaci NP Šumava, tak aby byla srozumitelná.**
  - Stanovíme kritéria pro zařazení území do jednotlivých zón ochrany přírody.
  - Zajistíme, aby území ponechané přírodním procesům bylo součástí první zóny.
  - Připravíme argumentaci pro projednání návrhu nové zonace se samosprávami.
  - V roce 2005 zahájíme předjednání a projednání nové zonace vedoucí k jejímu schválení.
- **Ve spolupráci s regionem definujeme oblasti rozvoje území.**
  - Ve spolupráci s regionem vymezíme oblasti rozvoje území, včetně pravidel zástavby a rekreace.
  - Definujeme pravidla rozvoje (urbanismus, architektura) ve spolupráci s odborníky.

3. OCHRANA DRUHOVÉ ROZMANITOSTI A PŘÍRODNÍCH PROCESŮ

- **Uchováme druhovou bohatost prostřednictvím zachování současného počtu typů stanovišť zjištěných v rámci vymezení soustavy Natura 2000.**
  - Vytvoříme seznam typů stanovišť.
  - Využijeme výsledky mapování vegetace jednotlivých nelesních enkláv na území NP Šumava k vylišení cenných rostlinných společenstev.
  - Stanovíme optimální management pro lokality druhotného bezlesí v NP Šumava.
  - Zabezpečíme potřebnou úroveň managementu prostřednictvím smluv s místními zemědělci.

- **Vymezíme 30% území NP Šumava jako potenciál k ponechání samovolným přírodním procesům a umožníme jejich fungování v rozsáhlejších kompaktních blocích.**
  - Stanovíme kritéria pro ponechání území přirozeným přírodním procesům.
  - Pojmenujeme rizika i přínosy vyplývající z ponechání území přirozenému přírodnímu vývoji.
  - Vytvoříme model vývoje krajiny.
  - Stanovíme zásady péče o přiléhající lesní komplexy.
  - Vymezíme území současného bezlesí, na němž bude probíhat sukcese.
- **Určíme klíčové populace ohrožených a vzácných druhů, stanovíme optimální management jejich stanovišť a následně zajistíme jeho provádění.**
  - Vytvoříme a průběžně budeme aktualizovat databázi chráněných a vzácných druhů.
  - S přihlédnutím ke kategorizaci chráněných druhů stanovíme seznam významných populací a jejich lokalit, stanovíme jejich optimální management.
  - Využijeme dotačních programů MŽP na realizaci managementu.
  - Zrealizujeme optimální management.
- **Zachováme stávající poměr lesa a udržovaného bezlesí včetně typických kulturně historických prvků krajiny.**
  - Zmapujeme současný stav a způsob využití bezlesí.
  - Vymezíme trvale obhospodařované plochy bezlesí a území ponechané přirozeným přírodním procesům.
  - Definujeme a zmapujeme typické kulturně historické prvky krajiny.
  - Stanovíme způsob ochrany a péče.

4. VZTAHY S REGIONEM

- **Zajistíme systém každodenní fungující komunikace s lidmi v regionu.**
  - Identifikujeme společná témata k diskusi za použití následujících forem: ankety, kulaté stoly, řízené rozhovory, diplomové práce aj.
  - Aktualizujeme komunikační strategii s regionem.
  - Zvolíme vhodné formy komunikace pro jednotlivá témata a cílové skupiny - osobní jednání, účast na jednáních samospráv, pracovní skupiny, diskusní fóra, regionální média, aj.
  - Zřídíme stálé diskusní internetové fórum k problematice NP Šumava.
  - Využijeme potenciál Rady NP Šumava a jejího výkonného výboru k předjednávání jednotlivých témat.
- **Rozšíříme nabídku uplatnění místních obyvatel na činnostech Správy, včetně vzdělávání a osvěty.**
  - Vytvoříme nabídku potřebných služeb v NP Šumava, ve kterých se místní obyvatelé mohou uplatnit.
  - Zavedeme systém průvodcovství v NP Šumava s využitím zkušeností a potenciálu místních obyvatel.
  - Při zaměstnávání pracovníků, resp. zadávání zakázek budeme přednostně oslovovat místní obyvatele.
  - Zatraktivníme nabídku vzdělávacích a osvětových programů Správy pro místní obyvatele.
  - Zainteresujeme děti místních obyvatel do programu Junior Ranger.

- **Využitím metodiky Místní Agendy 21 přispějeme k posílení občanské aktivity v obcích regionu Šumavy a docílíme zapojení 5 - 10 obcí.**
  - Budeme iniciovat proces uplatňování metodiky Místní Agendy 21, vstup obcí do Asociace zdravých měst ČR.
  - Do konce r. 2005 vytipujeme pilotní obce pro vstup do Asociace zdravých měst ČR a získáme je pro zapojení a využijeme je k propagaci myšlenky pro zapojení dalších obcí.
  - Staneme se partnery v projektových aktivitách obcí angažovaných v Místní Agendy 21.
- **Budeme aktivně vyhledávat vzájemně prospěšné projekty podporující rozvoj regionu a spolupracovat na jejich realizaci s cílem zlepšit vztahy s obcemi.**
  - Ustanovíme interní pracovní skupinu, která bude vytipovávat možnosti vzájemně prospěšných projektů.
  - Vytvoříme otevřenou databázi vzájemně prospěšných projektů.
  - Budeme hledat nositele jednotlivých projektů.
  - Pro realizaci budeme přednostně hledat nabídky fondů.

5. VZTAHY S NÁVŠTĚVNÍKY

- **Budeme se orientovat na turismus a rekreaci šetrné vůči přírodě.**
  - Do r. 2007 zpracujeme strategii trvale udržitelného turismu pro biosférickou rezervaci Šumava (dále BR).
  - Doplníme nabídku o nové a netradiční aktivity.
- **Zlepšíme péči o návštěvníky rozšířením nabídky programů a zkvalitněním služeb.**
  - Aktualizujeme koncepci environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty a začleníme ji do republikového systému.
  - Rozšíříme nabídku pobytové ekologické výchovy nabídkou komplexního programu v zázemí střediska ekologické výchovy Stožec, Dobrá a informačního střediska České Žleby.
  - Zlepšíme nabídku informačních středisek a středisek ekologické výchovy dořešením venkovních areálů Stožec a Kašperské Hory.
  - Aktualizujeme terénní informační systém NP a CHKO Šumava včetně doplnění mobiliáře.
  - Konceptně dořešíme provozování vodáckých aktivit v NP Šumava.
  - Dořešíme systém pátečních turistických tras v NP Šumava.
- **Vytvoříme možnosti pro setkávání lidí s divokou přírodou.**
  - Připravíme systém zážitkových tras, doprovodů a dalších nových forem.
  - Zřídíme místa pro pozorování zvířat/ptáků.
  - Nalezneme místa pro zprostředkování přírody dětem (areál dětských her, dětské stezky – Stezka rysích koťat...).
- **Rozšíříme možnosti vstupu do prvních zón ochrany přírody NP Šumava v lokalitách, kde to umožňují podmínky ochrany přírody.**
  - Od r. 2005 nabídneme organizované odborné doprovody.
  - Od r. 2007 nabídneme systém doprovodů založených na místních průvodcích.

- **Zřídíme nové hlavní informační centrum Správy jako místo pro prezentaci šumavské přírody a setkávání lidí.**
  - Prodiskutujeme projektový záměr a zadáme projekt.
  - Započneme realizaci hlavního informačního centra Správy.

6. VĚDA A VÝZKUM

- **Staneme se koordinátorem a zadavatelem výzkumu v NP Šumava.**
  - Vytvoříme funkční databázi interních i externích výzkumných projektů probíhajících na území NP Šumava.
  - Stanovíme priority výzkumu v NP a CHKO Šumava a určíme, ve kterých oblastech výzkumu bude nositelem projektu Správa, a kdy bude partnerem pro externí spolupracovníky.
  - Zveřejníme témata výzkumu, která jsou pro NP a CHKO Šumava aktuální, a pro které hledáme externí spolupracovníky, zintenzivníme spolupráci na vypisování grantů a zadávání diplomových prací.
- **Zvýšíme využití výsledků výzkumu při stanovení managementu NP Šumava a ověření jeho účelnosti.**
  - V územích s řízeným trvalým či rekuperačním managementem vytvoříme síť trvalých ploch, na nichž budeme sledovat vývoj ekosystémů.
  - V rámci této sítě budeme v pravidelných intervalech sledovat vývoj jednotlivých složek ekosystému.
  - Budeme vyhodnocovat zaznamenané změny v souvislosti s aplikovaným managementem.
  - Na základě zjištěných poznatků potvrdíme či upravíme management ekosystémů.
- **Zaměříme monitoring na sledování změn přirozeně se vyvíjejících ekosystémů.**
  - V území ponechaném přirozeným přírodním procesům vytvoříme síť monitorovacích ploch.
- **Ve spolupráci se Správou NP Bavorský les vytvoříme společné dlouhodobé projekty výzkumu, zejména v následujících oblastech: sledování vývoje lesa, telemetrie zvěře, databáze vzácných druhů, revitalizace rašelinišť.**
  - Připravíme seznam společných projektů, které následně zrealizujeme.
  - Sjednotíme metodiku významných projektů realizovaných přeshraničně či paralelně na obou stranách hranice.
  - Výsledky výzkumu budeme společně prezentovat v tisku a na konferencích.
- **Zvýšíme informovanost o výsledcích výzkumu a jeho prospěšnosti pro NP Šumava.**
  - Zvýšíme kvalitu prezentovaných článků a pravidelnost vydávání sborníku Silva Gabreta a budeme usilovat o zvýšení jeho odborného kreditu.
  - V pravidelných 3-letých cyklech budeme společně se správou NP Bavorský les pořádat vědecké konference o aktuálních otázkách výzkumu na Šumavě.
  - Zrychlíme a zpřesníme využití výsledků a závěrů výzkumných projektů pro výkon státní správy.
  - Podpoříme vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi vědeckými subjekty působícími v regionu prostřednictvím databáze výzkumu na internetu, vědeckých konferencí, tematických workshopů a dalších nástrojů.

- Vědecké projekty budeme popularizovat a tím usilovat o pochopení prospěšnosti výzkumu v NP a CHKO Šumava.

7. PR

- **Docílíme pochopení poslání, vize a strategie Správy u domácích obyvatel.**
  - Připravíme aktivní PR kampaň.
  - Pro nové netradiční formy PR využijeme možností projektu GEF Šetrný turismus – příležitost pro BR Šumava.
  - Využijeme programy ekologické výchovy jako nástroj k pochopení vize a strategie Správy.
- **Zvýšíme informovanost představitelů místních a krajských samospráv o přínosu NP a CHKO Šumava pro region.**
  - Zlepšíme PR směrem ke klíčovým subjektům regionu.
  - Zorganizujeme návštěvy území, kde dobře funguje vzájemná spolupráce NP a regionu.
  - Nabídneme otevřený vzdělávací a diskusní cyklus pro starosty, zastupitele a další klíčové subjekty regionu.
- **Zvýšíme povědomí o jedinečnosti území NP a CHKO Šumava v rámci ČR i Evropy.**
  - Využijeme vědecké poznatky pro popularizaci.
  - Rozvineme spolupráci s nevládními organizacemi, studenty středních a vysokých škol.
  - Zlepšíme vícejazyčnou dostupnost informačního systému NP a CHKO Šumava.
  - Zpracujeme grafický manuál Správy.
  - Vytvoříme nový ucelený soubor informačních materiálů Správy pro zvýšení povědomí o jedinečnosti území NP a CHKO Šumava.
  - Zatraktivníme internetové stránky Správy.
  - Připravíme prezentaci NP a CHKO Šumava na úrovni Parlamentu ČR a ve strukturách EU.

8. CHKO JAKO OCHRANNÉ PÁSMO, BIOSFÉRICKÁ REZERVACE

- **Ve spolupráci s obcemi posílíme funkci CHKO Šumava v rámci celého šumavského regionu.**
  - Zpracujeme Plán péče o CHKO Šumava s ohledem na posílení funkce CHKO Šumava jako ochranného pásma NP.
- **Zefektivníme fungování Biosférické rezervace Šumava vytvářející prostor pro šetrný turismus a udržitelný rozvoj regionu.**
  - Nalezneme optimální hranici BR vzhledem k širšímu regionu Šumavy.
  - Budeme hledat optimální fungování biosférické rezervace s využitím projektu GEF.
  - Prostřednictvím participace na projektech v regionu zajistíme plnění úlohy BR a Správy NP a CHKO Šumava.

9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SPOLUPRÁCE SE SPRÁVOU NP BAVORSKÝ LES

- **Zajistíme funkční účast Správy v rozhodujících mezinárodních uskupeních a navazujících společných mezinárodních projektech.**
  - Využijeme silné opory mezinárodních organizací ochrany přírody ve prospěch NP Šumava (Europark, MaB, IUCN...).
  - Rozšíříme mezinárodní spolupráci o další subjekty.
  - Navážeme kontakt s organizací Pan Parks.
  - Budeme usilovat o účast ve společných mezinárodních projektech (GEF, Interreg...).
- **Sblížíme managementy NP Šumava a NP Bavorský les a zajistíme jejich společnou prezentaci na mezinárodním fóru.**
  - Doplníme společné memorandum a předložíme ke schválení na ministerské úrovni obou států.
  - Aktivně podpoříme společnou prezentaci obou parků na mezinárodní úrovni.
  - Trvale zajistíme vzájemnou informovanost o péči o přírodu a práci s veřejností v obou parcích.
- **Navážeme spolupráci se správami NP v zahraničí s cílem výměny zkušeností.**
  - Vytipujeme podobně zaměřené NP v rámci Evropy.
  - Zajistíme vzájemnou výměnu informací i osobní sdílení zkušeností.

10. POSÍLENÍ A ROZVOJ ORGANIZACE

- **Zajistíme systémové vzdělávání zaměstnanců Správy ve prospěch kvalitnější prezentace NP.**
  - Připravíme osnovu vzdělávacího programu pro zaměstnance ke všem základním funkcím NP a aktivitám Správy.
  - Připravíme zvláštní vzdělávací program k posílení prezentačních dovedností všech zaměstnanců.
- **Posílíme ztotožnění zaměstnanců Správy s posláním organizace.**
  - Zlepšíme stávající systém interní komunikace, zvýšíme využití Intranetu a ostatní IT techniky.
  - Využijeme systému osvěty a vzdělávání rozšíříme povědomí zaměstnanců o poslání organizace v duchu hesla NP Šumava - můj park.
  - Zavedeme pravidelné hodnocení výsledků a jejich aktuální a transparentní prezentaci zaměstnancům.
  - Získáme všechny zaměstnance k šíření myšlenek NP Šumava a strategie Správy, zapojíme zaměstnance do propagačních aktivit Správy.
- **Zlepšíme fungování organizace a spokojenost zaměstnanců.**
  - Dopracujeme základní dokumenty organizace.
  - Po dokončení organizačních změn stabilizujeme strukturu organizace.
  - Posílíme systém hodnocení a motivace zaměstnanců, prostřednictvím výhod plynoucích z kolektivní smlouvy přispějeme k jejich spokojenosti.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Asociace zdravých měst ČR – sdružení měst hlásících se k myšlence Místní Agendy 21 a realizujících opatření vedoucích k naplnění její myšlenky a cílů.

Biologické hodnoty – soubor přírodních hodnot reprezentovaných živou složkou (rostliny, živočichové..) a navazující na složku neživou.

Biosférická rezervace - je území se suchozemskými nebo přímořskými ekosystémy nebo s jejich kombinací, které je mezinárodně uznáno v rámci programu UNESCO Člověk a biosféra (MAB).

Biosférická rezervace by měla mít tyto základní funkce:

- být vhodným místem pro výzkum a demonstraci ochrany přírody a udržitelného rozvoje v regionálním kontextu,
- přispívat k ochraně krajiny, ekosystémů, druhů a genetické variability,
- prosazovat hospodářský a demografický rozvoj, který je kulturně, sociálně a ekologicky udržitelný,
- podporovat demonstrační projekty, ekologickou výchovu, výzkum a monitoring.

Člení se na 3 zóny:

- jádrovou - věnovanou dlouhodobé ochraně,
- nárazníkovou – ve které jsou možné aktivity nepoškozující ochranné cíle,
- přechodovou - v níž se praktikuje udržitelné hospodaření přírodními zdroji.

Biosférické rezervace nejsou kategorií zvláště chráněného území podle zákona 114/92 Sb., v platném znění

Dotční programy MŽP – program, který vypisuje Ministerstvo životního prostředí. Příkladem může být Program péče o krajinu, Program revitalizace říčních systémů, Podpora nevládních a neziskových organizací, včetně dalších programů vypisovaných Státním fondem životního prostředí.

Druhotné bezlesí – nezalesněná část krajiny vzniklá působením člověka (odlesněním, pastvou hospodářských zvířat, těžbou surovin apod.).

Ekosystém - základní funkční jednotka v přírodě, ve které jsou v přímém vztahu všechny živé složky s fyzikálními i chemickými faktory prostředí.

Federace Europarc – organizace zastřešující evropská chráněná území. Sjednocuje národní, regionální a přírodní parky a biosférické rezervace v rámci Evropy, se společným cílem chránit jedinečnou rozmanitost divoké přírody, stanovišť a krajiny.

GEF – program poskytující finanční prostředky na řešení některých globálních problémů Země. Sponzory jsou nejvyspělejší státy světa, granty jsou určeny zejména pro rozvojové země a státy s přechodovou ekonomikou. ČR je sponzorem a zároveň zde probíhají projekty GEF. Jednotlivé projekty realizuje Světová banka, popř. další subjekty.

Grant – zde poskytnutí finanční pomoci na určitou aktivitu v území (např. projekt – revitalizace rašeliniště) z různých zdrojů (MŽP, EU..).

CHKO Šumava – Chráněná krajinná oblast Šumava, území v rozsahu vyhlášeném v roce 1963 a následně snížené o výměru vzniklého národního parku v roce 1991.

Interreg III – Program Interreg III je jednou z iniciativ Evropských společenství, která byla schválena Evropskou komisí pro členské země Evropské unie a je nástrojem pro překonání nevýhod plynoucích z příhraniční pozice dané oblasti.

Kategorie IUCN II. – Národní park

Národní park je chráněné území určené především pro ochranu ekosystémů a pro rekreaci.

Definice národního parku podle IUCN – přírodní oblast vyhlášená pro:

- ochranu ekologické integrity jednoho nebo více ekosystémů

- vyloučení exploatace nebo jiného využívání, odporujícího účelu, pro jaký bylo zřízeno
  - poskytující základnu pro duchovní, vědecké, vzdělávací, rekreační a návštěvní příležitosti,
- Všechny tyto důvody vyhlášení musí být environmentálně a kulturně slučitelné s posláním oblasti

Klíčová populace ohrožených a vzácných druhů – populace, která je typická a rozhodující pro Šumavu.

Kulturně historické prvky krajiny – prvky a části krajiny spojené se šumavskou přírodou a životem zdejších obyvatel (např. kamenné rozcestníky a boží muka, kamenné snosy, Vchynicko-Tetovský plavební kanál, dřevařský dům, ale i místo zmiňované v pověsti).

MaB – Man and Biosphere – Program Člověk a biosféra, zahájený UNESCO v r. 1970, zaměřen na problematiku výzkumu a ochranu biosféry, v posledních letech stále více orientován na nalezení udržitelného vztahu mezi člověkem a přírodou. Řízen z ústředí v Paříži, v ČR koordinován Českým komitétem MaB.

Memorandum – dvoustranný akt – zde deklarovaný postup dvou zemí a parků (SRN-ČR, národní parky Šumava a Bavorský les) podepsaný v roce 1999.

Místní Agenda 21 – soubor opatření, aktivit, vedoucích k napojení obyvatel a samosprávy s cílem společně řešit problémy.

Mobiliář – objekty a prvky sloužící veřejnosti k poznání okolí, prožití volného času a zkvalitňující místo a služby. Příkladem mohou být turistická zařízení (chodníky, stoly, lavice, průlezky, záchody..), či doprovodné objekty parkovišť (parkovací stání pro kola, odpočinková zákoutí z kamene a dřeva..).

Monitoring – zjištění stavu a parametrů v daném čase a na daném území.

Natura 2000 – uzákoněná evropská soustava chráněných území a ochrany druhů. Souvislá ekologická síť vedoucí k ochraně přírody sestávající z ochrany přírodních stanovišť a vymezených ptačích oblastí.

Nelesní enkláva – plošně omezené a ostře ohraničené nelesní území lišící se svou stavbou, reliéfem nebo biocenózou od rozsáhlejšího okolního území.

NP Bavorský les – Národní park Bavorský Les ve svých hranicích daných vyhláškou Bavorského státního ministerstva pro rozvoj země a otázky životního prostředí ze dne 12. září 1997.

NP Šumava – Národní park (NP; ve smyslu § 15 zákona č. 114/92 Sb., v platném znění)
Národní parky jsou rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené, nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam. Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů a musí být v souladu s vědeckými, a výchovnými cíli sledovanými jejich vyhlášením. Národní park je kategorie zvláště chráněného území.

Páteřní turistická trasa – turistická nebo jiná stezka, která je rozhodující pro pohyb napříč národním parkem (pěšky, na kole, na vodě..).

Plán péče o CHKO Šumava – Plán péče je zásadním dokumentem stanovujícím hlavní dlouhodobé cíle a principy péče o ekosystémy a jejich konkretizaci pro nadcházející období. Stanoví rovněž rámcové časové horizonty jejich naplnění.

PR kampaň – Public Relations (PR). Proces vedoucí k seznámení s tématem, jeho pochopení, resp. ovlivnění mínění osob a jejich prostřednictvím i institucí prospěch tématu.

Programy financování – zde poskytování finančních prostředků od MŽP pro Správu prostřednictvím programu péče o nezcizitelný majetek, provozními a investičními prostředky.

Program Junior Ranger – součást programů ekologické výchovy. Program je určen pro děti a mládež a vede k pochopení principů národních parků, péči o ně, včetně přípravy na praktickou strážní a informační službu.

Projekt GEF Šetrný turismus – příležitost pro BR Šumava – projekt Správy realizovaný na podporu šetrného turismu jako nástroje k zachování druhové rozmanitosti Šumavy, podporovaný Světovou bankou.

Příspěvek z programového financování MŽP – zde poskytnutí finančních prostředků od MŽP pro Správu prostřednictvím programu (např. péče o nezcizitelný majetek).

Rada NP Šumava – poradní orgán ředitele národního parku podle zákona č. 114/92 Sb., v platném znění. Členy jsou zástupci všech samospráv ležících byť jediným m² ve vyhlášeném národním parku a dále např. nejmenovaní odborníci nebo zástupci ředitelem Správy.

Region – zde Šumava a širší okolí ve vztahu k geografickému vymezení. Zaujímá území okresů Český Krumlov, Prachatice a Klatovy související se státní hranicí od Vyšebrodského po Svato-Kateřinský průsmyk.

Revitalizace rašelinišť – zde navrácení funkcí pozitivním ovlivněním vodního režimu. Převážně ruční práce mj. zabráňující rychlému odtoku vody, ale také zaměření a projektová příprava.

Samospráva – zde obecní, městská a krajská správa věcí veřejných daná zákonem o obcích a o postavení krajů

Síť monitorovacích ploch – soubor vzájemně hodnotitelných ploch na předem daném (hodnoceném) území.

Současné bezlesí – stav bezlesí k 1.1.2005. Jedná se o nelesní plochy (převážně ostatní plochy, louky, pastviny..) bez ohledu na zařazení v klasifikaci kultur pro potřeby evidence o katastru. Plochy mohou být v různém stupni sukcese.

Správa – Správa NP a CHKO Šumava, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem životního prostředí s cílem ochrany národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava.

Stanoviště – místo na němž se rostlina nebo živočich vyskytuje. Místo je charakterizováno a limitováno životními podmínkami. V topografii lokalita.

Stávající rozloha – rozloha národního parku, jednotlivých zón a dalších plošně vymezených částí k 1.1. 2005.

Strategie péče – kroky v čase vedoucí k naplnění cílů národního parku.

Sukcese – Kvalitativní, kvantitativní i prostorové změny společenstva na určitém místě v průběhu času. Přirozená sukcese končí ustáleným ekosystémem, tzv. klimaxem, pokud není v nějakém stavu blokována.

Telemetrie zvířete – metoda vedoucí ke zjišťování pohybu zvířat a jejich nároků (potravní, prostorové, sezónní..).

Udržované bezlesí - nezalesněná část krajiny vzniklá působením člověka a dodnes využívaná např. kosením, pastvou hospodářských zvířat, příležitostnou těžbou dřevin apod.

Území ponechaná přírodním procesům – vymezené území, kde člověk minimalizuje svou negativní roli. Jeho aktivity nevedou k trvalému narušení území. Aktivity omezuje na funkci poznávací a rekreační. Za určitých podmínek může časově a plošně vyvíjet vyjmenované aktivity (např. zajištění bezpečnosti pro návštěvníky na stezkách, výstavbu zážitkových tras, revitalizaci rašelinišť..)

Workshop – seminář, v němž účastníci získávají potřebné znalosti na základě diskusí a praktických ukázek; pracovní výměna názorů a informací.

Zážitková trasa – speciální kategorie stezky pro veřejnost vedoucí i do míst málo přístupných. Cílem je zprostředkovat bezprostřední kontakt s přírodou a navodit prožitek.

Zonace - Zonace národního parku (ve smyslu § 17 zákona 114/92 Sb., v platném znění) členění území národního parku, zohledňující přírodní hodnoty, podle kterého je odstupňován režim ochrany jednotlivých částí území národního parku. Území národního parku je členěno zpravidla do 3 zón. Takto vylišené zóny ochrany přírody, ale neurčují typ managementu na svém území.

Zóna ochrany přírody – část území, které je výsledkem odstupňované ochrany. V zóně je uplatňován princip jednoty přístupu k přírodním hodnotám.